

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 24. oktober 2017

Sag 183/2017

(1. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Henrik Thorstholm, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Herning den 2. maj 2017 og af Vestre Landsrets 7. afdeling den 14. juni 2017.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Lene Pagter Kristensen, Vibeke Rønne, Oliver Talevski, Kurt Rasmussen og Lars Apostoli.

Påstande

Dommen er anket af anklagemyndigheden med påstand om skærpelse.

T har påstået stadfæstelse.

Anbringender

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at det fremgår af forarbejderne til lov nr. 152 af 18. februar 2015 om ændring af straffelovens regler om samfundstjeneste, at straffen for grov vold fortsat som udgangspunkt er ubetinget fængsel. Der skal således foreligge særlige omstændigheder, hvis straffen undtagelsesvis skal gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste, jf. Højesterets domme UfR 2017.2170 og UfR 2011.1322.

I den konkrete sag foreligger ikke sådanne særlige omstændigheder, som efter en individuel vurdering kan begrunde, at straffen undtagelsesvis gøres betinget med vilkår om samfunds-

tjeneste. Ved vurderingen af grovheden og karakteren af den udøvede vold har det særlig vægt, at tiltalte slog forurettede flere gange i hovedet med et ca. 900 gram tungt stykke metal med skarpe kanter. Det var en uproportional reaktion på forurettedes provokationer. Under disse omstændigheder kan det ikke føre til et andet resultat, at skaderne på forurettede var forholdsvis begrænsede, at tiltalte kun var 18 år på gerningstidspunktet, at han er ustraffet, og at han har gode personlige forhold.

Den udmålte straf på 60 dages fængsel bør endvidere skærpes under hensyn til karakteren og grovheden af volden og omstændighederne i øvrigt.

T har anført navnlig, at der i denne sag er grundlag for undtagelsesvis at gøre straffen for grov vold betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Volden har karakter af en uoverlagt affekthandling i en presset situation, idet han var bagud med sin opgave i fysiktimen og blev generet af forurettede, der kastede med sølvpapirskugler efter ham og en sidekammerat. Forurettede, der også tidligere havde drillet ham, havde nægtet at følge hans gentagne anmodninger om at ophøre med drillerierne og havde i stedet provokeret yderligere ved at sige, at han "bare kunne komme". Voldshandlingen blev således udløst af helt ekstraordinære omstændigheder og skal bedømmes i sammenhæng med hans unge alder og usædvanligt gode personlige forhold.

Domsmand har deltaget i byrettens og landsrettens behandling af sagen, og i begge instanser var resultatet en betinget dom. Der er ikke tilstrækkeligt grundlag for at ændre den konkrete vurdering, som dommen er udtryk for, hverken for så vidt angår strafudmålingen eller spørgsmålet om betinget dom.

Supplerende sagsfremstilling

T har for byretten forklaret, at han ikke kender A på anden måde, end at de har gået på grundforløb sammen på Tekniske Skole. De gik på hver sin linje, men havde nogle fælles timer, blandt andet i fysik. Den 17. maj 2016 havde de fysiktime. Han var bagud med sine opgaver. Pludselig blev hans sidekammerat, B, næsten ramt af en stor sølvpapirskugle. Den røg lige forbi Bs hoved. Det var nogle klassekammerater, der havde kastet dem. Klassekammeraterne sad bagved til højre for B og ham. Det var A og et par stykker til. De

grinede. Han vendte sig om igen for at koncentrere sig videre om sin opgave. Så kom der to kugler mere. Han så ikke, hvem der kastede dem, men han var ikke i tvivl om, at det var fra A og de to andre. Da han vendte sig i retning mod dem igen, så han, at A sad med en kugle i hånden. Han bad dem om at holde op med at kaste. A reagerede ikke. Kort efter kom der en kugle mere, der røg hen over hans tastatur. Han sagde til A, at han skulle holde op, ellers ville han få A til at stoppe. Der havde gennem en periode været en dårlig stemning mellem ham og B på den ene side og A på den anden. A svarede: ”Jamen så kom da”. Derefter gik klappen ned for ham. Han blev simpelthen så rasende. Han greb ud efter det første det bedste, han kunne finde. Han fik fat i et stykke metal, som de brugte til at måle op som led i undervisningen. Det tog han i sin højre hånd. Så gik han hen til A. Med sin højre hånd slog han ned i retning mod As skulder. Han slog vist et par slag, så standsede han af sig selv. Kort efter blev han skubbet væk af As kammerat. Han slog hårdt. Hans ene ringfinger var i klemme mellem metalstykket og A, og den kom til at bløde. De skader, som ses på billederne af A, og som er beskrevet i politiattesten, er nogle, som han har forårsaget. Der kom en lærer, C, til. C fik ham trukket væk fra A.

Han havde tidligere haft kontroverser med A. Det havde hans sidekammerat, B, også. Han følte sig rimelig stresset, fordi han var bagud med at aflevere en rapport. C var til stede, da det skete.

A har for byretten forklaret, at han går på Tekniske Skole. Det gjorde han også sidste forår. Han gik i klasse med tiltalte, men de kendte ikke hinanden særlig godt. De havde dog drillet hinanden lidt. Det var nok mest ham, der var efter tiltalte. Det var ikke ham, der havde kastet nogen af sølvpapirkuglerne, men nogle af klassekammeraterne, der sad ved siden af ham. Der havde tidligere været kontroverser mellem tiltalte og ham. Da han af tiltalte fik at vide, at han skulle holde op, ellers ville tiltalte få ham til at holde op, svarede han, at tiltalte bare kunne komme. Det fik tiltalte til at rejse sig, tage metalstykket, som de brugte som led i undervisningen, i den ene hånd og gå hen til ham. Uden at sige noget begyndte tiltalte at slå ham med metalstykket. Det første slag ramte ham i bagehovedet. Det næste ramte foran. Det sidste ramte på armen. Han tog fra skolen direkte til lægehuset i Tarm. Der fik han konstateret de skader, der er beskrevet under de objektive fund i politiattesten. Den fortil blev limet, mens den i bagehovedet blev syet. Han har haft hovedpine flere gange siden episoden, men han ved ikke, om det skyldes efterveer af slagene.

Af en personundersøgelse af 29. september 2017 indhentet til brug for sagens behandling i Højesteret fremgår bl.a.:

”RESUMÉ:

Personundersøgelsen ... omhandler den 19 årige T ...
...

Fortsat i dag har T et godt forhold til hele sin familie.

I 2016 gik han på teknisk skole i et forløb som industritekniker. Han har i februar 2017 fået en læreplads i faget, hvor han skal være endnu i 3 år, inden han har fuldført sin uddannelse.

Han betegner sin arbejdsplads som rigtig god, hvorfor han trives med sit arbejde.

T er fortsat ugift, han har ingen børn, og han har intet fast kæresteforhold.

Hver 14. dag får T i løb udbetalt 4.000 kr., han har ingen formue.
Månedlig har han faste udgifter på cirka 2.000 kr., han har ingen gæld.

T's fritidsinteresser er også i dag videospil, som både han selv og kammeraterne hygger sig med.

De kammerater han omgås er alderssvarende fornuftige unge mennesker, der alle er i arbejde eller er under uddannelse.

Både fysisk og psykisk er T rask. Han får ikke ordineret medicin af nogen art.
T opfatter selv, han har et stille og roligt temperament.

På intet tidspunkt har T haft problemer i forhold til alkohol, og han har aldrig eksperimenteret med euforiserende stoffer.

Det er T's fremtidsplan at gennemføre sin uddannelse som industritekniker og efterfølgende at arbejde inden for faget.

På sigt kunne han tænke sig at videreudanne sig som ingeniør.

Såfremt T skulle blive idømt samfundstjeneste, vil han være positiv indstillet over for en sådan ordning. Han har ikke noget imod at komme under tilsyn af Kriminalforsorgen.

T er en veltalende person, der synes lidt genert. Han besvarede åben og villig de stillede spørgsmål.

Ud fra det foreliggende synes han at være en velfungerende, stabil person med et positivt livssyn.

...

KRIMINALFORSORGENS KONKLUSION OG BEGRUNDELSE

Kriminalforsorgens konklusion:

Det er Kriminalforsorgens vurdering, at T er egnet til at modtage en hel eller delvis betinget dom med vilkår om samfundstjeneste, hvortil det skal anbefales, at der fastsættes vilkår om tilsyn af Kriminalforsorgen i prøvetiden.

Kriminalforsorgen har ved vurderingen lagt vægt på Ts gode og velordnede personlige og sociale forhold, herunder at han er igang med en fag uddannelse.

Endvidere har Kriminalforsorgen lagt vægt på, at T er motiveret for at samarbejde med Kriminalforsorgen og indstillet på at gennemføre samfundstjeneste såvel som tilsyn.”

Højesterets begrundelse og resultat

T er dømt for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, ved i et skolelokale at have slået en anden elev, A, to gange i hovedet med et ca. 900 gram tungt stykke metal, ligesom han ramte A på armen, da denne værgede for sig. Slagene i hovedet medførte bl.a. en mindre syningskrævende skade. T, som på gerningstidspunktet var 18 år, begik volden, efter at A – som også tidligere havde udsat ham for drillerier – flere gange havde forstyrret ham i arbejdet med at løse en opgave. A havde undladt at følge Ts gentagne opfordringer om at ophøre med drillerierne og havde i stedet sagt, at han ”bare kunne komme”, hvorefter T i ophidset tilstand havde grebet ud efter det nævnte metalstykke og overfaldet A.

For Højesteret angår sagen alene strafudmålingen.

Højesteret finder, at der under de anførte omstændigheder ikke er tilstrækkeligt grundlag for at forhøje den udmålte straf på 60 dages fængsel.

Spørgsmålet er herefter, om fængselsstraffen skal være ubetinget eller gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Som anført i Højesterets dom af 25. april 2017 (UfR 2017.2170) er det i forarbejderne til lov nr. 152 af 18. februar 2015 om ændring af reglerne om samfundstjeneste mv. forudsat, at udgangspunktet ved grov vold, jf. straffelovens § 245, fortsat er ubetinget fængselsstraf, og at betinget dom med vilkår om samfundstjeneste kun vil kunne anvendes, hvis særlige grunde taler for det. Denne mulighed forelå også før ændringen af reglerne om samfundstjeneste, jf. f.eks. Højesterets dom af 8. februar 2011 (UfR 2011.1322).

Det beror på en konkret vurdering af omstændighederne i den enkelte sag, om der foreligger sådanne særlige grunde, at straffen for grov vold omfattet af straffelovens § 245 undtagelsesvis skal gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste. Det er derfor ikke muligt udtømmende at angive området for samfundstjeneste ved overtrædelse af straffelovens § 245. Der er dog navnlig grund til at overveje spørgsmålet i tilfælde, hvor der fastsættes en kortere fængselsstraf, hvor den tiltalte er ung og ustraffet og har gode personlige forhold, hvor volden er udøvet som en spontan reaktion på en forudgående uoverensstemmelse med forurettede, og hvor volden kun har medført begrænset skade på forurettede.

I det foreliggende tilfælde blev volden udløst af et spontant vredesudbrud i en presset situation efter forurettedes gentagne drillerier og provokationer, og skaderne på forurettede var begrænsede. Herefter og under hensyn til, at T kun var 18 år på gerningstidspunktet, at han er ustraffet og har gode personlige forhold, tiltræder Højesteret efter en samlet vurdering, at der er tilstrækkeligt grundlag for undtagelsesvis at gøre straffen betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens dom.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.

DOM

afsagt den 14. juni 2017 af Vestre Landsrets 7. afdeling (dommerne Hans-Jørgen Nymark Beck, Chris Olesen og Marianne Hornbjerg (kst.) med domsmænd) i ankesag

V.L. S-0936-17

Anklagemyndigheden

mod

T

født den ... 1997

(advokat Henrik Thorstholm, Skjern)

Retten i Herning har den 2. maj 2017 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 99-635/2017).

Påstande

Anklagemyndigheden har påstået skærpelse, navnlig således at straffen gøres ubetinget.

Tiltalte har påstået stadfæstelse.

Supplerende sagsfremstilling

Af journalnotat af 17. maj 2017 fra praktiserende læge Rasmus D. Christensen vedrørende A fremgår bl.a.:

”I venstre side af hovedet ses foran og over venstre øre, 1,5 cm lang flænge, gaber minimalt. Denne limes. Er varslet om symptomer på hjernerystelse, og anbefalet at tage den helt med ro de næste min 24 timer.”

Forklaringer

Tiltalte har for landsretten i det væsentlige forklaret som i 1. instans.

Tiltalte har supplerende forklaret, at han havde haft undervisning på hold med A omkring halvdelen af tiden siden januar 2016. Den 17. maj 2016 havde været en forholdsvis normal dag bortset fra, at han var sent på den med en opgave. Det gik ham på, at han var bagud med opgaven, idet han nødig ville dumpe faget. A og dennes kammerater sad to til tre meter bagved skråt til højre for tiltalte og kammeraten B. Tiltalte havde svært ved at koncentrere sig, fordi der blev kastet med sølvpapirskugler bagfra. Læreren opdagede ikke, hvad der skete, og tiltalte tænkte ikke på at bede ham om hjælp.

Hvis der havde ligget et penalhus ved siden af ham, kunne han have taget dette. Det var en ”sekundreaktion”. Han husker ikke, om han slog to eller tre gange. Han mener, at han kun slog to gange.

Han er stadig i gang med sit uddannelsesforløb. Han arbejder p.t. fuld tid. Han skal på et skoleforløb igen til januar 2018. Han har ikke talt med A siden episoden. Han ved heller ikke, hvad han skal sige til ham – andet end undskyld. Tiltalte bor fortsat hos sine forældre.

Landsrettens begrundelse og resultat

Efter voldens karakter, herunder de forvoldte skader, og baggrunden herfor finder landsretten, at straffen passende kan udmåles til fængsel i 60 dage.

Det må anses for forudsat i forarbejderne til lov nr. 152 af 18. februar 2015 om ændring af reglerne om samfundstjeneste mv., at udgangspunktet ved grov vold, jf. straffelovens § 245, fortsat er, at der skal fastsættes en ubetinget frihedsstraf, og at en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste kun vil kunne anvendes, hvis særlige grunde taler for det, jf. Højesterets dom af 25. april 2017 (sag 12/2017).

3 voterende udtaler:

Vi finder under hensyn til det forudgående forløb og voldens begrænsede skader sammenholdt med tiltaltes gode personlige forhold, at der uanset voldens karakter er grundlag for undtagelsesvis at gøre straffen betinget med vilkår om samfundstjeneste som nedenfor bestemt.

3 voterende udtaler:

Vi finder under hensyn til voldens karakter og til omstændighederne i øvrigt, at der ikke er grundlag for undtagelsesvis at gøre straffen betinget, heller ikke med vilkår om samfundstjeneste, selvom volden alene har påført forurettede begrænsede skader.

Der træffes afgørelse efter udfaldet af stemmeafgivningen.

Med de anførte ændringer stadfæster landsretten dommen.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom ændres, således at straffen nedsættes til 60 dages fængsel, der gøres betinget, idet fuldbyrdelse af straffen udsættes og bortfalder efter en prøvetid på 1 år fra denne dom på betingelse af,

at tiltalte i prøvetiden ikke begår strafbart forhold,

at tiltalte i prøvetiden undergiver sig tilsyn af kriminalforsorgen, og

at tiltalte udfører ulønnet samfundstjeneste i 80 timer efter kriminalforsorgens bestemmelse inden for en længstetid på 6 måneder.

Prøvetiden ophører, når længstetiden er udløbet.

Byrettens afgørelse om sagsomkostninger stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsretten.

DOM

afsagt den 2. maj 2017

Rettens nr. 99-635/2017

Politiets nr. 4100-73241-00310-16

Anklagemyndigheden

mod

T

født den ...

Der har medvirket domsmænd ved behandlingen af denne sag.

Anklageskrift er modtaget den 27. februar 2017.

T er tiltalt for overtrædelse af

straffelovens § 245, stk. 1, legemesangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter, ved den 17. maj 2016, ca. kl. 13.00, på Skjern Teknisk Skole, Skolebyen 5 i Skjern, at have slået A flere gange i hovedet med et ca. 900 gram tungt stykke metal, ligesom tiltalte ramte A på armen, da A værgede for sig, hvilket bl.a. medførte syningskrævende skader.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om fængselsstraf.

Tiltalte, T, har erkendt sig skyldig med den begrænsning, at han alene mener at have slået A to gange med metalstykket.

Sagens oplysninger

Der er afgivet forklaring af tiltalte T og af vidnet A.

Forklaringerne er lydoptaget og gengives ikke i dommen.

Det fremgår af en politirapport, at det metalstykke, som tiltalte slog A med, vejede ca. 900 gram.

Af en politiattest fremgår det, at A henvendte sig hos en læge, hvor han blev undersøgt den 17. maj 2016 kl. ca. 13.30. Ved undersøgelse fandt lægen en flænge over højre øre på 3,5 cm og en flænge over venstre øre på ca. 1,5 cm. Flængen over højre øre blev syet med 4 sting.

Kriminalforsorgen, KIF Holstebro, har undersøgt tiltaltes forhold, jf. retsplejelovens § 808. Forsorgen har på grundlag af undersøgelsen afgivet en udtalelse af 7. november 2016. Det fremgår af denne, at tiltalte har gode og velordnede personlige og sociale forhold, og at han derfor er egnet til at modtage en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste.

Tiltalte har om sine personlige forhold forklaret, at han er i lære som industritekniker. Det er et 4-årigt læreforløb. Han bor stadig hjemme hos forældrene.

Rettenns begrundelse og afgørelse

Ved afgørelsen af sagen lægger retten vægt på forklaringen fra A, hvorefter tiltalte gav ham i alt tre slag med det stykke metal, der af politiet er vejjet til ca. 900 gram. Det første ramte A i baghovedet. Det næste ramte mest foran i hans hoved, mens det tredje ramte på hans arm, idet han ville værgе for sig. Denne forklaring har støtte i oplysningerne i politiattesten.

På baggrund heraf er det efter rettenns vurdering bevist, at tiltalte er skyldig i overensstemmelse med tiltalen.

Straffen fastsættes til fængsel i 3 måneder, jf. straffelovens § 245, stk. 1.

Straffen skal ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholder den betingelse, som er angivet nedenfor, jf. straffelovens § 56, stk. 1.

Retten har lagt vægt på, at tiltalte begik volden, efter at forurettede havde været med til at provokere tiltalte blandt andet ved at sige, at tiltalte "bare kunne komme". Volden havde kun midlertidige følger for forurettede. Tiltalte har gode personlige forhold. Nu er der gået næsten et år, siden volden blev begået, og der gik mere end 9 måneder fra gerningstidspunktet, til sagen blev modtaget i retten. Under disse omstændigheder har retten undtagelsesvis vurderet, at det er forsvarligt at gøre hele straffen betinget på det anførte vilkår.

Thi kendes for ret:

Tiltalte, T, straffes med fængsel i 3 måneder.

Straffen skal ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholder følgende betingelse:

1. Tiltalte må ikke begå noget strafbart i en prøvetid på 1 år fra endelig dom.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger.